เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ตอน 3) “ศึกอะแซหวุ่นกี้”

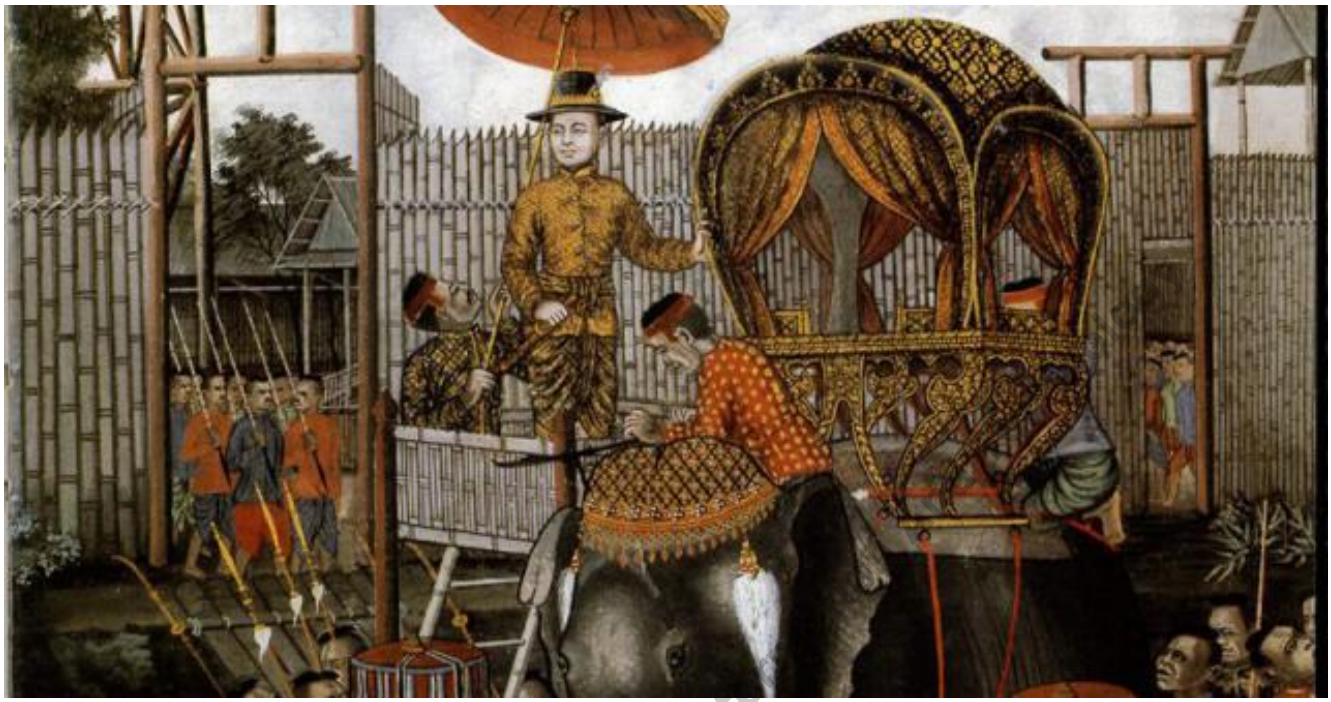

รายละเอียด

หลังจากเมืองเชียงใหม่แตก พระเจ้ามังระ ทรงเดือดดาลเป็นอย่างยิ่ง แผนการรวบแผ่นดินไทยให้เป็นส่วนหนึ่งของพม่าต้องพังทลายลง ทรงบัญชาให้อะแซหวุ่นกี้ แม่ทัพมือหนึ่ง ยกทัพเข้ามาทางด่านแม่ละเมา เมืองตาก แต่การบุกจากด้านเหนือจะต้องผ่านหัวเมืองสำคัญหลายเมือง และเมืองที่เป็นอุปสรรคต่อทัพพม่ามากที่สุดก็คือ พิษณุโลก

อะแซหวุ่นกี้ยกกองทัพกำลังพลราวสามหมื่นห้าเข้าล้อมเมืองพิษณุโลกทุกทิศทุกทาง

เมืองพิษณุโลกในขณะนั้นมีเจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์ฯ สองพี่น้อง เป็นผู้สำเร็จราชการดูแลอยู่ ทั้งสองได้ทำการต่อสู้ปกป้องเมืองอย่างสามารถ พระราชพงศาวดารบันทึกไว้ว่า เจ้าพระยาทั้งสองผลัดกันนำทัพออกจากกำแพงเมืองเข้าตีค่ายพม่าอย่างดุเดือด ไม่ต่ำกว่าสิบครั้ง แต่ก็ไม่สำเร็จ

เมืองพิษณุโลก ถูกล้อมเป็นเวลายาวนาน ทำให้ขาดเสบียงอาหาร แม้กองทัพกรุงธนบุรีจะพยายามส่งเสบียงลำเลียงขึ้นไป แต่ก็ถูกทหารพม่ามาสกัดตัดเอาไปได้เสียกลางทางทุกครั้ง ชาวพิษณุโลกจำนวนประมาณหนึ่งหมื่นคนจึงเริ่มเสียชีวิตเพราะขาดอาหาร

สมเด็จพระเจ้าตากสินจึงตัดสินพระทัยนำกองทัพเรือหลวงจากกรุงธนบุรีเข้าตีกองทัพพม่าที่ล้อมเมืองพิษณุโลก โดยยกทัพเข้าระดมตีค่ายพม่าทางด้านตะวันออกแบบสายฟ้าแลบในเวลากลางดึก และรบกันอย่างชุลมุนจนถึงเช้า แต่ก็ยังตีหักค่ายพม่าไม่ได้ จำต้องล่าถอยกลับออกมา

The Office Of Academic Resource Inf

สองวันต่อมา กองทัพใหญ่ของพม่ารุกไล่มาเข้าตีค่ายกองทัพหลวงบ้าง โดยได้ทุ่มสรรพกำลังทั้งหมดตั้งใจเอาชนะให้ได้ และสามารถตีค่ายไทยจนแตก แต่สมเด็จพระเจ้าตากสินก็ทรงใช้พระแสงดาบนำหน้าไล่ฟาดฟันพม่าจนกระทั่งชิงเอาค่ายกลับคืนมาได้ แล้วรับสั่งว่าต้องทิ้งค่ายโดยด่วน ให้พยายามรวบรวมอาวุธที่ตกค้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปืนใหญ่จำนวนมาก ถอยร่นทัพหลวงลงมาตั้งค่ายแห่งใหม่ที่เมืองพิจิตรแทน

จะเห็นได้ว่า กองทัพอะแซหวุ่นกี้ทัพนี้เก่งฉกาจนัก เพราะมีแม่ทัพฝีมือดีหลายคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องชายของอะแซหวุ่นกี้ และแม่ทัพนามว่ากะละโบ่ ซึ่งประวัติศาสตร์บันทึกไว้ว่าเป็นผู้มีฝีมือสูงส่งยิ่ง ดังนั้น แม้สมเด็จพระเจ้าตากสิน เจ้าพระยาจักรี และเจ้าพระยาสุรสีห์ฯ จะผนึกกำลังกัน ก็ยังไม่สามารถเอาชนะได้

กลยุทธ์การศึกของอะแซหวุ่นกี้ก็ลึกล้ำ โดยได้ส่งทัพใต้อีกทัพเข้ามาทางด่านสิงขร ประจวบคีรีขันธ์ รุกขึ้นมาทางเพชรบุรีเพื่อจะเข้าตีกรุงธนบุรี ในขณะที่ทัพหลวงทั้งหมดต้องยกขึ้นไปช่วยเมืองพิษณุโลก เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงทราบข่าวว่าทหารพม่าบุกเข้ามาทางใต้ถึงเพชรบุรี จึงได้แบ่งกำลังทหารจากกองทัพหลวงบางส่วนให้รีบเร่งรุดลงมาปกป้องพระนคร ในขณะที่ทัพใหญ่ก็ไม่กล้ารุกขึ้นเหนือ เพราะพะวงศึกทางใต้

เจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์ฯ เห็นว่าประชาชนเริ่มทยอยกันขาดอาหารตาย จึงทูลขอพระบรมราชานุญาตถอนกำลังออกจากเมืองพิษณุโลก วันที่จะทิ้งเมือง เจ้าพระยาจักรีได้ตั้งปืนใหญ่ยิงกราดไปยังทหารพม่าอยู่ตลอดเวลา เพื่อกันให้ประชาชนอพยพออกจากเมืองได้อย่างปลอดภัย โดยมีทหารกองหน้าฝีมือดีคอยตีทหารพม่าเพื่อเปิดทาง และใช้เวลาย่ำค่ำสามทุ่มเป็นฤกษ์ในการเริ่มอพยพ

หลังจากทหารไทยถอยทัพ พม่าก็บุกเข้ายึดภายในตัวเมืองพิษณุโลกได้อย่างเด็ดขาด อะแซหวุ่นกี้สั่งเผาเมืองให้สิ้น ไฟลุกโชติช่วงสว่างราวกับกลางวันอยู่ตลอดคืน แต่เป็นที่น่าประหลาดใจว่าวิหารพระพุทธชินราชไม่ไหม้ไฟแม้แต่น้อย ในขณะที่ภายในบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุราบเรียบเป็นหน้ากลอง

เมื่อได้เมืองพิษณุโลก อะแซหวุ่นกี้เตรียมยกทัพต่อเนื่องลงมายังนครสวรรค์ และตั้งเป้ายึดกรุงธนบุรี โดยประกบกับทัพใต้ที่ยกมาทางเพชรบุรี ข่าวพิษณุโลกแตก และกองทัพหลวงพ่ายแพ้ สร้างความตระหนกให้กับชาวกรุงธนบุรีมาก เพราะถ้าทัพเหนือและทัพใต้ของพม่ามาถึง การจะตีเข้ากรุงธนบุรี ง่ายกว่ากรุงศรีอยุธยามาก เนื่องจากไม่มีกำแพงเมือง และขณะนั้นจีนก็เข็ดขยาดกับการบุกภาคเหนือของพม่าไปแล้ว ไม่สามารถมาช่วยเราได้อีก (แม่ทัพที่รบกับจีนก็คืออะแซหวุ่นกี้)

แต่แล้วปาฏิหาริย์ก็เกิดขึ้น ปรากฏว่าที่เมืองพม่า พระเจ้ามังระสิ้นพระชนม์อย่างกะทันหัน มีการผลัดเปลี่ยนพระเจ้าแผ่นดิน จึงมีท้องตราเรียกกองทัพพม่ากลับเมืองโดยด่วน อะแซหวุ่นกี้จึงรีบยกทัพกลับทันทีโดยออกไปทางด่านแม่ละเมา สงครามยุติแบบงวยงง แต่เป็นเรื่องดี มิฉะนั้น นึกภาพไม่ออกเลยว่า กองทัพไทยจะต้านทัพอะแซหวุ่นกี้ ที่กำลังฮึกเหิมไหวหรือไม่

การสงครามคราวนี้ต้องรบกับพม่าแต่เดือนอ้าย พ.ศ.2318 ถึงเดือนสิบ พ.ศ.2319 รวมเป็นเวลาถึงสิบเดือนจึงเลิกรบ

The Office Of Academic Resource Information And Technology

ขณะที่ไทยติดพันกับศึกอะแซหวุ่นกี้ ในปีเดียวกันนั้นเอง เจ้านครจำปาศักดิ์ได้กำเริบคิดเป็นกบฏ เมื่อเสร็จศึกกับพม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินจึงมีรับสั่งให้เจ้าพระยาจักรีเป็นแม่ทัพบุกไปตีนครจำปาศักดิ์ และให้จับเจ้าเมืองประหารเสีย หลังปราบกบฏลาวสำเร็จ สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เจ้าพระยาจักรีเป็น “สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก” (ผู้มีอำนาจสั่งการศึกเทียบเท่าพระมหากษัตริย์)

คำสำคัญ : พระเจ้าตากสินมหาราช, อะแซหวุ่นกี้

ที่มา : https://www.facebook.com/doctorsom

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-08-03

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2136&code_db=610001&code_type=TK001

The Office Of Academic Resource Information And Technology